

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/ziemianstwo/106144,Inz-Witold-Maringe-obszarnik-sabotazysta-i-szpieg.html>

ŻYCIORYS

Część I. Zasadnicze dane personalne.

149/10   2   5

1. Imiona i nazwisko: Witold Maringe
(imię używane napisać na pierwszym miejscu)

a) Nazwisko panięskie mężatki: _____

2. Data urodzenia (dzień, miesiąc, rok): 19. VII. 1890 r.

3. Miejsce urodzenia: Burdzew Wuj. Gorzów

4. Imiona rodziców i nazwisko panięskie matki: Leonard i Zosanna
z Kowczawskich

5. Narodowość: Polska   6. Przynależność państw: polska

7. Wyznanie: P. K.   8. Stan cywilny: żonaty

Z akt śledztwa UB wobec Witolda Maringe. Z zasobu IPN

ARTYKUŁ

Inż. Witold Maringe - „obszarnik, sabotażysta i szpieg”

OKRES HISTORYCZNY

(1948-1956) Stalinizm w Polsce

Autor: TOMASZ OSIŃSKI 20.03.2020

W ostatnich dniach stycznia i pierwszych lutego 1951 r. komunistyczna prasa emocjonowała się rozprawą z „sabotażowo-szpiegowską grupą b. obszarników” działających w przedsiębiorstwie Państwowe Nieruchomości Ziemskie,

odbywającą się przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Warszawie.

Sprawę traktowano bardzo poważnie, dlatego też na czele składu sędziowskiego stanął mjr Mieczysław Widaj, który w okresie stalinowskim wydał ponad 100 wyroków śmierci, a oskarżał prokurator mjr Henryk Ligęza. Przez kilkanaście miesięcy starannie przygotowywano akt oskarżenia stopniowo aresztując kolejne osoby. Zgodnie z zasadami komunistycznego wymiaru sprawiedliwości o zarzutach stawianych oskarżonym opinia publiczna dowiedziała się dopiero pierwszego dnia procesu.

Oskarżenie i wyrok

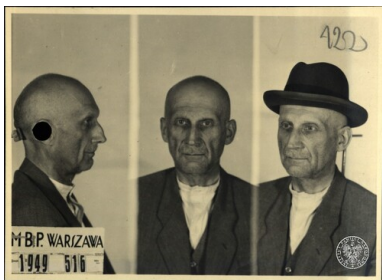
Zarzucając oskarżonym „próbę obalenia siłą ustroju” wskazywano na ich „obszarnicze pochodzenie”, wieloletnią znajomość, „udział w wojnie interwencyjnej ze Związkiem Radzieckim”, działalność w przedwojennych organizacjach rolniczych czy pracę w Departamencie Rolnym Delegatury Rządu na Kraj.

Na ławie oskarżonych zasiadło ściśle kierownictwo Państwowych Nieruchomości Ziemi: dyrektor naczelny Witold Maringe, jego zastępca Lucjusz Kempisty, dyrektorzy działów Ludwik Slaski, Władysław Englicht, Feliks Sammer, Kazimierz Papara oraz inspektor Antoni Potworowski. Zarzucając oskarżonym „próbę obalenia siłą ustroju” wskazywano na ich „obszarnicze pochodzenie”, wieloletnią znajomość, „udział w wojnie interwencyjnej ze Związkiem Radzieckim”, działalność w przedwojennych organizacjach rolniczych czy pracę w Departamencie Rolnym Delegatury Rządu na Kraj. Próbowano wykazać, że ściśle ze sobą współpracując tworzyli organizację konspiracyjną, która poprzez odpowiednią politykę personalną, zatrudnianie osób pochodzenia ziemiańskiego lub związanych z ziemiaństwem i podziemiem londyńskim, dopuściła się „sabotażu gospodarczego” na ogromną skalę. Akt oskarżenia wzmacniały zarzuty o szpiegostwo na rzecz „obcych mocarstw”. Kilkudniowy proces zakończył się surowymi karami od 10 lat do dożywotniego pozbawienia wolności.

Ludwik Ślaski, podwładny Witolda Maringe w Państwowych Nieruchomościach Ziemskich i współoskarżony przez reżim komunistyczny w procesie "grupy W. Maringe". Fot. z zasobu IPN

Kazimierz Papara, podwładny Witolda Maringe w Państwowych Nieruchomościach Ziemskich i współoskarżony przez reżim komunistyczny w procesie "grupy W. Maringe". Fot. z zasobu IPN

**Andrzej Potworowski, podwładny
Witolda Maringe w Państwowych
Nieruchomościach Ziemskich i
współoskarżony przez reżim
komunistyczny w procesie "grupy
W. Maringe". Fot. z zasobu IPN**

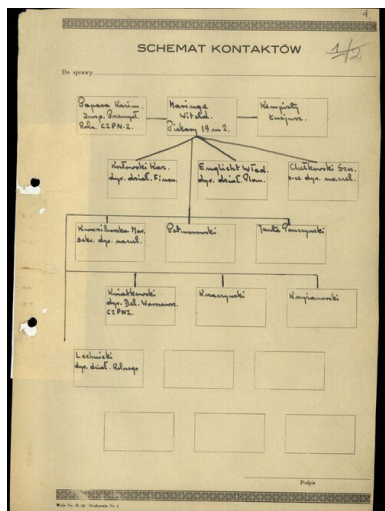
Inżynier rolnik, obrońca Ojczyzny

Stanął w szeregach obrońców ojczyzny i wyróżnił się w wojnie polsko-bolszewickiej, dwukrotnie odznaczony Krzyżem Walecznych. Po zakończeniu wojny już jako właściciel blisko 400 ha majątku Lenartowo stawał się lokalnym liderem, cenionym i szanowanym działaczem rolniczym, pełniąc funkcje administratora folwarków i doradcy właścicieli majątków.

Kim był Witold Maringe dyrektor naczelny PNZ? Jak do tego doszło, że na czele ogromnego przedsiębiorstwa państwowego stanął człowiek, który wywodził się z warstwy szczególnie ostro zwalczanej przez komunistów już od pierwszych tygodni rządów? Leonard Witold Stanisław Maringe przyszedł na świat 7 grudnia 1890 r. w rodzinnym majątku Smolina (pow. turecki) jako syn Leonarda i Zuzanny z Kożuchowskich. W 1905 r. w wieku 15 lat otarł się o wielką politykę, gdy za udział w strajku szkolnym był czasowo aresztowany, a w konsekwencji musiał opuścić Kalisz i przenieść się do Warszawy. Tuż przed I wojną światową zakończył studia rolnicze w belgijskim Gembloux. Jako świeżo upieczony inżynier rozpoczął praktykę rolniczą w majątku Złotniki w powiecie kaliskim należącym do Wojciecha Wyganowskiego. Dzięki Wyganowskiemu zdobył w okresie I wojny światowej bardzo cenne doświadczenie biorąc udział w zagospodarowywaniu odłogów w opuszczonych przez właścicieli majątkach na terenie Łomżyńskiego.

Po odzyskaniu niepodległości, podobnie jak współoskarżeni, stanął w szeregach obrońców ojczyzny i wyróżnił się w wojnie polsko-bolszewickiej, dwukrotnie odznaczony Krzyżem Walecznych. Po zakończeniu wojny już

jako właściciel blisko 400 ha majątku Lenartowo stawał się lokalnym liderem, cenionym i szanowanym działaczem rolniczym, pełniąc funkcje administratora folwarków i doradcy właścicieli majątków. W latach trzydziestych stanął na czele Biura Ekonomicznego Organizacji Rolniczych oraz Przemysłu Rolnego w Poznaniu. Angażował się także w działalność Związku Rolników z Wyższym Wykształceniem w Warszawie.

Z akt śledztwa UB wobec "grupy Witolda Maringe". Z zasobu IPN

W Delegaturze Rządu i w resorcie Mikołajczyka

Od 1939 r. zaangażowany był w działalność konspiracyjną. Przygotowywał projekty ustroju rolnego, szkoleń, organizacji administracji i spółdzielczości, zagospodarowania ziem zachodnich i północnych (postulowanych). W pewnym momencie był dyrektorem Departamentu Rolnego Delegatury Rządu na Kraj.

W okresie okupacji, po wysiedleniu z majątku, znalazł się w Warszawie. Od 1939 r. zaangażowany był w działalność konspiracyjną. Przygotowywał projekty ustroju rolnego, szkoleń, organizacji administracji i spółdzielczości, zagospodarowania ziem zachodnich i północnych (postulowanych). W pewnym momencie Maringe był dyrektorem Departamentu Rolnego Delegatury Rządu na Kraj. Bardzo tragiczne dla jego rodziny okazało się powstanie warszawskie, podczas którego stracił dwóch synów.

Po zakończeniu wojny zaangażował się w proces odbudowy rolnictwa wprowadzając w życie plany i koncepcje wypracowywane w okresie okupacji.

Wicepremier i minister rolnictwa Stanisław Mikołajczyk wyznaczył mu szczególnie trudne zadanie zorganizowania państwowego przedsiębiorstwa (PNZ), które miało za zadanie likwidowanie odłogów, uruchamianie przemysłu rolnego, współorganizowanie akcji osadniczej, przygotowywanie gruntów do parcelacji oraz produkcję rolną zarówno zwierzęcą jak i roślinną.

Pierwszymi zadaniami, których się podjął były funkcja pełnomocnika do akcji siewnej w Poznańskim i kierującego Państwowym Zarządem Rolnym Ziemi Lubuskiej. Wyniki jego pracy okazały się na tyle obiecujące, że wicepremier i minister rolnictwa Stanisław Mikołajczyk wyznaczył mu szczególnie trudne zadanie zorganizowania państwowego przedsiębiorstwa (PNZ), które miało za zadanie likwidowanie odłogów, uruchamianie przemysłu rolnego, współorganizowanie akcji osadniczej, przygotowywanie gruntów do parcelacji oraz produkcję rolną zarówno zwierzęcą jak i roślinną. Działalność PNZ początkowo koncentrowała się na tzw. ziemiach odzyskanych, a po kilku miesiącach objęła wszystkie województwa. Pod koniec pierwszego roku działalności przedsiębiorstwo obejmowało ok. 1,4 mln ha i zatrudniało bez mała 120 tys. pracowników.

***

Maringe jako naczelny dyrektor PNZ musiał się mierzyć z niezliczonymi trudnościami okresu powojennej normalizacji. Pomimo zdecydowanych działań, aby ograniczyć liczebność specjalistów wywodzących się ze środowiska ziemiańskiego, podjętych po 1947 r. jego kwalifikacje oceniane były bardzo wysoko w zasadzie do aresztowania. Aresztowano go już w momencie, gdy zapadła decyzja o likwidacji PNZ i przekształcenia

przedsiębiorstwa w Państwowym Gospodarstwie Rolnym. Skazany w 1951 r. na karę dożywotniego więzienia odzyskał wolność w 1956 r., a kilka tygodni później został oczyszczony z wszystkich zarzutów. Podczas odbywania wyroku pracował nad rozprawami i podręcznikami z zakresu rolnictwa, które publikował po 1956 r., już jako pracownik Pracowni Badań Ekonomiki i Organizacji Produkcji Rolnej PAN i doradca ministra rolnictwa. Zmarł w 1966 r.

Handwritten personal data form from the Polish People's Republic (PRL) for Witold Maringe. The form is titled "Zwiadry" and contains the following information:

- 1. Imię i nazwisko: Witold Maringe
- 2. Data urodzenia (dzień, miesiąc, rok): 19. 11. 1906
- 3. Miejsce urodzenia: Białystok, ul. Przewalski
- 4. Imiona rodziców: Edward i Stefania
- 5. Narodowość: Polak
- 6. Przynależność państwowa: Polska
- 7. Wyższe: 2
- 8. Stan cywilny: Żonaty
- 9. Imię i nazwisko pana/pani lub imię matki: Zofia i Władysław
- 10. Data urodzenia żony lub męża: 14. 10. 1917 Warszawa
- 11. Data i miejsce zawarcia związku małżeńskiego: 14. 10. 1947 Warszawa
- 12. Zawód żony lub męża: gospod. domowe
- 13. Imię i data urodzenia dzieci: Mikołaj Marcin 2. 1. 1929; Irena Hanna i Krystyna Edmunda Janke na starożytnym imieniu Włodzisław; Anna Zofia i postać nieznana
- 14. Inne informacje rodzinne, powiązania na wyliczonym utrzymaniu: (poleć osoby, z jakimi masz kontakt i rok ubiegły)
- 15. Wykształcenie: a) średnie; b) wyższe

Z akt śledztwa UB wobec Witolda Maringe. Z zasobu IPN

Mieczysław Widaj, sprawca masowych zbrodni na narodzie polskim, a równocześnie członek korpusu oficerskiego Wojska

Polskiego. Skazał Witolda

Maringe na dożywocie. Fot. z

zasobu IPN

COFNIJ SIĘ